

IRLANDA ANIRÀ A LES URNES EL 31 DE MAIG PER VOTAR EN REFERÈNDUM EL TRACTAT D'ESTABILITAT

Crec que el primer que s'ha de fer és clarificar què votaran els irlandesos el proper dijous. A les paperetes se'ls preguntarà si estan a favor o en contra d'aprovar l'esmena número 13 a la Constitució d'Irlanda¹, en virtut de la qual es procedeix a reformar l'article 29.4 per a ratificar el Tractat d'Estabilitat, Coordinació i Governança a la Unió Econòmica i Monetària (conegut a Irlanda només com a '*Fiscal Treaty*'), el qual va ser signat a Brussel·les el passat dia 2 de març per vint-i-cinc dels vint-i-set Estats membres de la UE (només el Regne Unit i la República Txeca en van quedar fora).²

Una vegada el Tractat va ser signat al Consell Europeu pel *Taoiseach* Enda Kenny va sorgir una polèmica en torn a si per a ratificar-lo s'havia de convocar o no un referèndum. Semblava que el Govern preferia no haver-ho de fer però davant les pressions va optar pel demanar un informe a la Attorney General³, Máire Whelan, qui va dictaminar que, atès que el Tractat exigia per a la seva recepció a l'ordenament jurídic intern una modificació constitucional, s'havia de fer a través de referèndum. Finalment aquest va ser convocat el dia 1 de maig per al dijous, 31 de maig de 2012⁴.

De seguida l'espectre polític irlandès es va dividir entre les dues opcions possibles. En primer lloc, les dues formacions polítiques que conformen el Govern de coalició, el *Fine Gael* i el *Labour Party* es van posicionar a favor del *sí*. També ho va fer el *Fianna Fáil*, principal partit de l'oposició i que fins les eleccions generals del febrer de 2011 havia estat al front Govern del país de manera ininterrompuda durant gairebé catorze anys (des del 1997)⁵. Aquests tres partits són els més grans en nombre d'escons a la Dáil (la que seria l'equivalent aquí al Congrés dels Diputats): entre tots tres sumen 133 dels 166 membres que té la Cambra (el 80,12%), així com també el principal sindicat del país, SIPTU (*Services Industrial Professional and Technical Union*), a través del seu president, Jack O'Connor. A l'altra banda, el *no* ha estat defensat en aquesta

¹ El tenor literal de la pregunta a la qual haurà de respondre l'electorat és el següent: "Aprova la proposta de reforma de la Constitució continguda a la següent Llei? Tretzena esmena a la Constitució (Tractat d'Estabilitat, Coordinació i Governança a la Unió Econòmica i Monetària) Llei 2012".

² Espanya ja ha adoptat aquest Tractat al seu ordenament jurídic a través de l'aprovació de la reforma de l'art. 135 de la Constitució (BOE del dimarts, 27 de setembre de 2011) i de la Llei Orgànica d'Estabilitat Pressupostària i Estabilitat Financera (Llei Orgànica 2/2012, de 27 d'abril; BOE del dilluns, 30 d'abril de 2012). Ambdues modificacions legals van comptar amb el recolzament dels dos principals partits d'àmbit estatal: el PP i el PSOE. La única diferència amb Irlanda és que aquí no es van sotmetre a referèndum, tal com demanaven forces com Izquierda Unida.

³ És un càrrec constitucional recollit a l'art. 30 que consisteix en ser el principal assessor del Govern en matèria legal.

⁴ Molts membres d'aquest grup van demanar infructuosament que el referèndum fos posposat, adduint raons com la possibilitat (confirmada) de que el candidat socialista a les presidencials franceses, François Hollande, pogués guanyar les eleccions i demanar una renegociació del Tractat; la inestabilitat política grega que podia acabar en unes segones eleccions (també confirmada); i l'ajornament al mes de juny de la ratificació del Tractat per part d'Alemanya. El Chairman of the Referendum Commission, Kevin Feeney, va resoldre el debat quan va declarar que legalment només es podia ajornar si es convocaven unes eleccions generals.

⁵ De fet es podria dir que fins les eleccions del 25 de febrer de 2011 el *Fianna Fáil* havia estat el partit hegemònic a Irlanda. Fundat a Dublín el 16 de maig de 1926, va ser fruit d'una escissió del Sinn Féin encapçalada per Éamon de Valera (fill de pare cubà), considerat com una mena de 'pare espiritual' de la nació. Des del 16 de febrer de 1932, llevat de petits parèntesis, ha estat gairebé sempre al capdavant del Govern.

campanya per la resta de formacions polítiques (minoritàries): el Sinn Féin (14 escons) i els components del anomenat ‘Technical Group’ (Grup Mixt): *People Before Profit (PBP)* - *Socialist Party* (els quals integren la *United Left Alliance, ULA*) i els *Independents* (19). Aquí també podem comptar altres formacions més petites, sense representació a la *Dáil*, com el *Communist Party of Ireland (CPI)* i *Libertas* (partit liderat per l’empresari Declan Ganley), així com col·lectius ciutadans com el *Campaign against Household and Water Charges*⁶ i un sector dels agricultors i ramaders (*Farmers against the Fiscal Treaty*).

Abans de passar a fer un petit repàs dels arguments esgrimits per una i altra part a la campanya em sembla que val la pena ressaltar el fet de que el que va ser un dels líders més importants del Fianna Fáil, Éamon O’Cuív, va crear un petit terrabastall polític el passat 30 d’abril quan, tot saltant-se la disciplina del partit, va anunciar públicament que creia que el seu partit s’estava equivocant i que ell faria campanya a favor del *no*. Immediatament va ser reconvingut pel líder del grup parlamentari, Seán O’Fearghaíl, qui li va comunicar per carta que o bé seguia les directrius del partit o seria expulsat. Unes hores després va anunciar que no faria cap mena de campanya en un sentit o altre i que romandria al partit. Aquest fet podria ser un símptoma de dissensions importants al si del partit⁷.

També van crear problemes les declaracions que va fer el passat 17 de maig a una emissora de radio el ministre de Treball, Emprenedoria i Innovació, Richard Bruton (*FG*) quan va dir que si el referèndum fos rebutjat s’hauria de repetir. Va ser immediatament corregit pel cap de Govern, que ho va rebutjar, així com per part de destacats companys de Gabinet. Irlanda ja té força experiència en haver de repetir referèndums i, si el resultat és advers, podria ser una mena de *Pla B* no reconegut o admès oficialment.

Pel que fa als arguments defensats per les formacions que defensen el *sí* són, a grans trets, els següents:

- Una resposta afirmativa significarà un clar senyal de certesa, estabilitat i confiança, tant al mercats com a la resta d’Estats membres de la Unió Europea.
- Aquesta confiança es traduirà en la creació de llocs de treball i és per tant essencial per a la recuperació econòmica.
- Irlanda podrà tenir accés al fons del Mecanisme d’Estabilitat Europea (*ESM*, en les seves sigles en anglès), que contempla el Tractat, cas de que necessités un segon rescat.
- Lligat amb l’anterior, si guanya el *no* i Irlanda necessita un segon rescat tindrà un accés més restringit als mercats de finançament i serioses dificultats per a obtenir préstecs a un interès sostenible en el temps.

⁶ Es tracta d’un col·lectiu de ciutadans que s’oposa a les mesures que ha pres recentment l’Executiu que consisteixen en gravar la propietat dels bens immobles (cases i pisos) i aprovar un impost de l’aigua, amb la finalitat de recaptar més diners per intentar eixugar el dèficit públic (fins ara a Irlanda no es pagava per l’aigua).

⁷ M’ha semblat justificat introduir aquest paràgraf atesa la rellevància política d’Éamon O’Cuív al si del *Fianna Fáil*. O’Cuív va ser un ministre important als Governos encapçalats per Bertie Ahern i Brian Cowen. Després de perdre les eleccions va passar a ser el ‘número dos’ del partit, darrera de Micheál Martin, fins el passat mes de febrer, quan va dimitir precisament per discrepàncies amb el posicionament favorable del partit envers la ratificació del Tractat. També va aixecar polseguera el fet que defensés, a les mateixes declaracions, que si al futur es donava el cas de què el *FF* hagués de fer coalició per a formar Govern, la primera opció hauria de ser el *Sinn Féin*.

- Irlanda ha d'adoptar les mateixes regles d'estabilitat i austeritat que la resta de països de la Unió Europea.
- Un resultat negatiu portaria el país a una situació insostenible com la grega.
- Fins i tot hauria de sortir de la zona euro.
- S'hauran d'aprovar més retallades als serveis públics essencials (Estat de Benestar) i més austeritat en la despesa pública. La situació pressupostària esdevindrà doncs més complicada.

Tots aquests arguments van ser reiterats pel *Taoiseach*, Enda Kenny, en un missatge institucional dirigit a la nació i retransmès per televisió el diumenge, 27 de maig, entre les 5.45 i les 6 de la tarda, tot just abans de les notícies de les 6. Per tant a una hora de màxima audiència. Aquest fet podria conferir a la cita del proper dijous un cert caire de plebiscit.

Pel que fa a la campanya a favor de *no*, prenc com a punt de partida dos rètols de campanya, a tall d'exemple, escampats pels carrers de tota Irlanda. Els *slogans* que hi apareixen són: **“WARNING! PERMAMENT AUSTERITY AHEAD. VOTE NO.”** / **“HOW MUCH AUSTERITY WILL YOU TAKE? VOTE NO ON THE FISCAL TREATY”**.

Defensen que:

- Aprovar el Tractat significarà la perpetuació en el temps de les polítiques d'austeritat i de retallades de la despesa pública, polítiques que es deriven indefectiblement d'un pressupost equilibrat, que llavors gaudirà d'un emparament constitucional.
- D'aquesta manera 's'institucionalitzarà' l'austeritat i les mesures regressives posades en marxa pel Govern.
- La campanya favorable a la ratificació es basa en alimentar la por dels ciutadans.
- Passi el que passi el proper dijous Irlanda continuarà al euro i la Unió Europea.
- Les condicions de l'actual rescat no es veuran modificades i el país seguirà tenint accés als fons europeus si els necessita.
- La Comissió Europea i la Cort de Justícia Europea governaran Irlanda.
- S'ha de lluitar contra el poder dels buròcrates de Brussel·les⁸.
- La plataforma ciutadana que ha sorgit per a oposar-se a l'impost sobre la propietat i l'aigua diu que aquestes mesures, al igual de la de la regularització de les fosses sèptiques, venen imposades per Brussel·les.

Val a dir que resulten estranyament coincidents alguns d'aquests arguments amb el discurs de formacions euroescèptiques o obertament contràries a Europa, com el Partit Conservador britànic. I dic estranyament per què són defensats per partits d'esquerres com ara el Sinn Féin. D'altra banda és cert que membres conservadors del Parlament britànic es van desplaçar a Irlanda per a donar suport a la campanya del *no*.

Finalment, pel que fa a les enquestes s'ha de dir que totes elles coincideixen en què guanyarà el *sí*, si bé es detecta als últims dies una tendència la reducció d'aquest marge favorable, i que el nombre d'indecisos és encara molt alt, la qual cosa encara pot decantar el resultat en un sentit o l'altre.

⁸ Sorprenentment aquesta afirmació va ser feta pel líder del *Sinn Féin*, Gerry Adams, durant el seu discurs, la tarda del dissabte 26 de maig, al Congrés anual del partit (*Ard Fheis*) celebrat a Killarney i que va ser retransmès per televisió.

Per referir-me només a les darreres:

THE IRISH TIMES – IPSOS / MRBI Poll (publicada al diari **THE IRISH TIMES** el dissabte, 26 de maig):

YES – 39 % (+9%)

NO – 30 % (+7%)

DON'T KNOW – 31% (-16%)

Tres enquestes publicades el diumenge, 27 de maig:

THE SUNDAY TIMES – RedC Poll

YES – 45 %

NO – 30%

DON'T KNOW – 25%

SUNDAY INDEPENDENT – MillwardBrown Lansdowne

YES – 42%

NO – 28 %

DON'T KNOW – 31%

SUNDAY BUSINESS POST – RedC Poll

YES – 49%

NO – 35%

DON'T KNOW – 16%

És interessant i prou il·lustratiu veure l'evolució dels percentatges a les darreres quatre enquestes de RedC Poll per al SUNDAY BUSINESS POST al següent quadre:

EVOLUCIÓ DE LES ENQUESTES DE RedC Poll (només repartiment del % de vot decidit)				
	29 d'abril	13 de maig	18 de maig	27 de maig
YES	58%	63%	62%	58%
NO	42%	37%	38%	42%

Ja per acabar, citaré dues pàgines web que em semblen molt interessants, ambdues de caràcter oficial:

www.fiscaltreaty.ie

www.referendum2012.ie

El proper divendres sortirem de dubtes (es vota el dijous però a Irlanda l'escrutini sempre comença l'endemà, quedant les urnes segellades i sota custòdia durant la nit).

Toni Pérez Somoza – Dilluns, 28 de maig de 2012